

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **nezl. M. D. M.**, zastoupeného zákonnou zástupkyní: O. M., zastoupeného Mgr. Davidem Pavlů, advokátem se sídlem Praha 1, Lazarská 5, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2003, č. j. OAM-3029/VL-01-BE07-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004, č. j. 11 Az 204/2003-19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta Mgr. Davida Pavlů **s e u r č u j e** částkou 1 279,30 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 9. 2003, č. j. OAM-3029/VL-01-BE07-2003, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších

předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobce citoval řadu ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, účinného do 31. 12. 2005 (dále jen správní řád), která správní orgán v řízení porušil, neboť zejména nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, a trval na tom, že splnil zákonné podmínky pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům uvedl, že se do vlasti nemůže vrátit, neboť by tam neměl žádné zázemí (žalobcova matka z Ukrajiny odešla, protože nemohla nalézt zaměstnání, nebyla schopná se uživit, neměla ubytování), rovněž tam je špatná zdravotní péče. Došlo by též k rozdělení rodiny – otcem žalobce je rumunský občan G. B., který v České republice také pobývá jako žadatel o azyl. Bohužel není kvůli administrativním překážkám zapsán v žalobcově rodném listě. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 9. 2004 žalobu zamítl. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobcem ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodů, pro něž žalovaný neudělil žalobci azyl, resp. na něj nevztáhl překážku vycestování. Ze správního spisu vyplynulo, že příčina odchodu žalobcovy matky ze země původu tkvěla v těžké ekonomické situaci, která však postihuje všechny obyvatele. Žalobce se narodil v České republice, na Ukrajině nikdy nepobýval. Žalovaný po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobci udělit, neboť nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, a dále neshledal ani překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též stěžovatel) včas kasační stížnost založenou na důvodech dle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) s. ř. s. Namítl, že městský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem, zejména se zákonem o azylu. Lze shledat vážná pochybení všech orgánů v řízení o udělení azylu. K výzvě soudu žalobce kasační stížnost doplnil o konkrétní skutkové a právní důvody, spadající pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s. Uvedl, že městský soud nesprávně posoudil otázku, zda žalovaný shromáždil pro své rozhodnutí dostatek podkladů. Dále soud dostatečně nepřezkoumal neudělení humanitárního azylu, jehož podmínky žalobce splňuje. Otec, rumunský občan, utekl měsíc po žalobcově narození do Rumunska a nechal rodinu bez prostředků. Žalobcova matka by jako samoživitelka byla na Ukrajině diskriminována, neměla by šanci najít si práci a uživit tak žalobce. Je již plně integrovaná v české společnosti, kde také nalezla zaměstnání, učí žalobce mluvit česky. Žalovaný dále nesprávně posoudil existenci překážek vycestování. Ve vlasti by se žalobcova matka jako samoživitelka nemohla o žalobce starat, přitom na prarodiče se nemůže obrátit, sami mají existenční potíže, děd je navíc alkoholik a násilník. Dodal, že se jeho matka obává uvěznění kvůli podání žádosti o azyl v České republice. V takovém případě by žalobce zůstal sám a skončil by v dětském domově. Ani soud se s uvedenou otázkou řádně nevypořádal. Tím došlo k porušení mezinárodněprávních závazků České republiky, zejména čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, neboť žalobcova matka je příslušníkem společenské vrstvy matek samoživitelek. Žalovaný dále pochybil tím, že si obstaral pouze informace z vládních zdrojů, přitom zprávy z nevládních organizací často hodnotí situaci v zemi původu konkrétněji. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce též požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že povinností správního orgánu je respektovat základní pravidla řízení vyplývající z § 3 správního řádu a vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení. V řízení o azylu je pro posouzení rozsahu dokazování rozhodné, které skutečnosti uvede žadatel v žádosti o azyl, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu a který tvrdí skutečnosti, na jejichž základě správní orgán o jeho žádosti rozhoduje.

Namítá-li v tomto případě stěžovatel, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu (včetně posuzování překážek vycestování) sestává z řady procesních a materiálních hledisek obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také časové souslednosti. Povinností žadatele o azyl je tvrdit skutečnosti, na základě nichž mu má být azyl udělen. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. Uvedl-li stěžovatel ve správním řízení stejný důvod pro udělení azylu jako jeho matka, která zemi původu opustila z ekonomických důvodů, protože nenašla pracovní uplatnění a nemá se kam vrátit, a dále uvedl důvod sloučení rodiny (soužití s otcem G. B., rumunským žadatelem o azyl v České republice) pak takovým tvrzením vymezil rozsah zkoumání uvedených důvodů, tedy, zda takové důvody jsou zákonnými důvody pro udělení azylu.

Soud se ztotožnil se závěrem správních orgánů i krajského soudu o neexistenci překážek vycestování. Z údajů uváděných stěžovatelem v návaznosti na Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 1999, 2000 a 2001 a informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 13. 3. 2000, č. j. 107149/2000-LP, nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu (ve kterém je transponováno i ustanovení čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků), spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, popř. kde by mu hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, z písemného prohlášení, z protokolu o pohovoru a ostatně i ze žaloby (kde žalobce poukázal na nemožnost ubytování a špatnou zdravotní péči v zemi původu) vyplynulo, že stěžovatel uváděl pouze ekonomické důvody. Požadavek na sloučení rodiny v kasační stížnosti sám popřel, když uvedl, že měsíc po jeho narození otec utekl do Rumunska a nechal jej spolu s matkou bez prostředků. Tyto tvrzené skutečnosti však nenaplňují podmínky pro vztažení překážky vycestování taxativně stanovené v § 91 zákona o azylu, jak správně uzavřel správní orgán i městský soud. Svůj postup a závěry též náležitě odůvodnili.

Azylové řízení slouží k mezinárodní ochraně pronásledovaných osob, a pokud se taková osoba dožaduje azylové ochrany, je jejím zájmem vylíčit ve správním řízení všechny rozhodné skutečnosti. Stěžovatel měl v průběhu správního řízení reálnou možnost poukázat na všechny problémy vztahující se k zemi původu. Z informací o zemi původu shromážděných žalovaným nevyplynula existence objektivní hrozby po případném návratu stěžovatele do země původu, a to ani ve světle jeho tvrzení ve správním řízení.

Řízení před správním orgánem i před krajským soudem tak netrpěla vadami stěžovatelem namítanými.

Dále je nutno zdůraznit, že jak řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.), tak řízení o kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), je ovládáno zásadou dispoziční, v jejímž důsledku leží vymezení rozsahu žaloby (kasační stížnosti) a specifikace jejích důvodů na žalobci (stěžovateli). Dalším odrazem dispoziční zásady ve správním soudnictví je však též nemožnost vnášení nových důvodů, které stěžovatel v řízení před krajským soudem neuplatnil, ač tak učinit mohl. Takové důvody jsou v řízení o kasační stížnosti nepřipustné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V daném případě tak stěžovatel v kasační stížnosti nepřipustně uplatnil důvody poukazující na neudělení humanitárního azylu, příslušnost stěžovatelovy matky ke společenské vrstvě matek samoživitelek, diskriminaci této sociální skupiny při hledání zaměstnání, obavy z uvěznění stěžovatelovy matky po návratu na Ukrajinu kvůli podané žádosti o azyl a z toho vyplývající umístění stěžovatele v dětském domově, a neobstarání si zpráv nevládních organizací žalovaným.

Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. pak Nejvyšší správní soud nepřihlédl k novému skutkovému tvrzení stěžovatele o násilnické povaze a alkoholismu jeho děda.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelovy námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřipustnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobci byl pro řízení o výše uvedené kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1 000 Kč a 1 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1 075 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 204,30 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1 279,30 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu